

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Az Európai Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Turizmus és közlekedés 2020-ban és azon túl

(COM(2020) 550 final)

(2020/C 429/27)

Előadó: **Panagiotis GKOFAS**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2020.6.17.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2020.9.4.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2020.9.18.
Plenáris ülés száma:	554.
A szavazás eredménye:	217/2/0
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy az Európai Bizottság COM(2020) 550 final jelű közleményének stratégiai jelentőségű szakpolitikai eszközként kell szolgálnia a turizmus és a közlekedés fenntartható uniós modelljének újragondolásához. Az EGSZB átfogó intézkedéscsomagot szorgalmaz, amely az alábbiakra vonatkozó iránymutatásokat és ajánlásokat foglalja magában:

- 1) a korlátok nélküli szabad mozgás biztonságos visszaállítása és a belső határok összehangolt újbóli megnyitása, valamint a belső határellenőrzések megszüntetése;
- 2) a közlekedés és az összeköttetések biztonságos helyreállítása az összes uniós tagállamra kiterjedő közös politikai keretmegállapodás elfogadását követően:
 - a szolgáltatásnyújtás biztonságos folytatása a gasztronómiai turizmus és a vendéglátás területén,
 - egyensúly teremtése a határookra és közlekedésre vonatkozó döntések és szakpolitikák biztonságos és közös kezeléséről szóló, uniós tagállamok közötti megállapodás révén. Ameddig sor kerül Covid19-tesztek elvégzésére, addig elegendő személyzet fog rendelkezésre állni az emberek azonnali és gyors szállítására,
 - a szállodák, éttermek, vendéglátóipari létesítmények, múzeumok, a tengeri turizmus stb. dolgozóinak tartott képzések finanszírozásának biztosítása, hogy megfelelően végre tudják hajtani a Covid19-járvány elleni megelőző intézkedéseket;
- 3) annak biztosítása, hogy az egészség és a biztonság minden kontextusban kiemelt prioritást élvezzen, függetlenül attól, hogy utazásról van-e szó vagy sem, mivel ez az egyetlen módja annak, hogy visszanyerjük a személyek mozgásába vetett bizalmat;
- 4) új utasazonosító űrlap (Passenger Locator Form/PLF) elfogadása uniós szinten, mivel egy ilyen rendszer uniós szinten további hozzáadott értéket teremthetne az alábbi területeken:
 - uniós szintű nyomon követés: ha minden tagállam úgy dönt, hogy egyaránt megosztja az új PLF-információkat és az utazók laboratóriumi vizsgálati eredményeit, akkor méretgazdaságosságot érhetnek el a tesztelésre rendelkezésre álló erőforrások tekintetében⁽¹⁾. Ha az összes uniós ország úgy dönt, hogy alkalmazza ezt a technológiát (ahogy eddig Belgium és Németország tette), és ugyanazt a szabványos új PLF-et használja, a városok

⁽¹⁾ Görögország naponta 7 000 tesztet végez, és a legproblematisabb országokban nagyon magas megbízhatósággal tudjuk meghatározni az előfordulási gyakoriságot.

szintjén megbízható becsléseket és előrejelzéseket lehetne készíteni, ami mind az országos, mind az uniós szintű politikák alapjául szolgálna. Ez a törekvés kiválóan jelképezné az EU szerepét: az innovációnak és az együttműködésnek köszönhetően elérhetjük közös céljainkat – a közegészség védelmét és a gazdasági tevékenység megőrzését válság idején,

- Covid19-útlevél: az egyik legnagyobb kihívást jelentő feladat, amellyel szembe kellett néznünk a turisztikai szezonban, a PCR-tesztek érvényességének megerősítése volt. Ha minden tagállam ugyanazt a PLF-platformot választja, akkor az összes akkreditált laboratórium ezen a platformon keresztül közölheti a vizsgálati eredményeket, így létrehozva egy Covid19-útlevelet minden utazó számára, amely megbízható lehet és minimális kockázatot garantálhat az utazáshoz kapcsolódóan;
 - 5) közös uniós stratégiai terv kidolgozása, amely segítséget nyújt a tagállamoknak a vendéglátóipari kis- és középvállalkozásokra, éttermekre, szállodákra, utazási irodákra, idegenvezetőkre stb. irányuló gazdasági és támogatási intézkedések végrehajtásában:
 - a likviditáshiány kezelése, különösen a mikrovállalkozásoknak nyújtott közvetlen finanszírozás, a vállalkozói bizalom helyreállítása, valamint utazási utalványok biztosítása révén,
 - hitelekhez való azonnali hozzáférés és a hitelek azonnali jóváhagyása valamennyi tagállam számára az EKB és az EU felügyelete alatt, az EU és a tagállamok garanciáival,
 - egy európai mechanizmus azonnali létrehozása a kkv-kra és a munkavállalókra irányuló, különösen a likviditással, hitelezéssel és átláthatósággal kapcsolatos támogatási intézkedések nyomon követése és végrehajtása céljából;
 - 6) a munkavállalók munkanélküli ellátására és a kkv-k bérkompensációjára kiterjedő SURE program megerősítése és bővítése; a kkv-kat mentesíteni kell a bérek egy részének kifizetése alól, és elő kell írni számukra, hogy munkavállalóikat integrálják a SURE program által támogatott nemzeti rendszerekbe;
 - 7) a SURE program végrehajtásáért felelős európai és nemzeti intézményeknek megfelelően konzultálniuk kell a kkv-k szervezeteivel;
 - 8) a SURE programnak legalább 2021. június 30-ig teljes mértékben fedeznie kell a turisztikai és közlekedési ágazatban dolgozó azon munkavállalók – például az étkeztetés, a szállodák, a légitársaságok, az üdülőhajók, a turistabuszok, a repülőterek, a kikötői terminálok, a tengeri turizmus dolgozói és az idegenvezetők – bérét és társadalombiztosítási járulékait, akik a pandémia miatt elveszítették munkahelyüket;
 - 9) adókedvezmények és adófizetési moratórium, valamint ad hoc turisztikai és közlekedési költségvetési ösztönző csomag bevezetése a 2020 és 2024 közötti időszakra valamennyi turisztikai kkv számára. Az EGSZB úgy véli, hogy a harmonizált uniós héarendszer keretében csökkentett héát kellene alkalmazni a szállodákra, éttermekre, utazási szolgáltatásokra, tengeri turizmusra (hajóbérlet, jachtkikötők), buszokra, idegenvezetőkre stb. Az ilyen intézkedéseket azonban a munkavállalók jogainak védelméhez és az elbocsátások kerülésére vonatkozó garanciák vállalásához kell kötni. Továbbá bármilyen pénzügyi támogatást – például állami támogatást, kölcsönt vagy adómentességet – csak olyan vállalkozásoknak szabad nyújtani, amelyek:
 - fenntartják a foglalkoztatást/tisztes munkahelyeket teremtenek, és tiszteletben tartják a munkavállalói jogokat,
 - nem adóparadicsomokban vannak bejegyezve, és mindig megfizették az adók és társadalombiztosítási járulékok rájuk eső méltányos részét;
 - 10) a közösségi gazdaság szabályozása a turizmus területén, és különösen az idegenvezetői ágazatban. A tagállami kormányok felkérése a közösségi gazdaságnak az idegenvezetői ágazatban történő szabályozására, valamint az egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében hozott jogalkotási és közigazgatási intézkedések alkalmazására;
 - 11) a szállodák, éttermek, idegenvezetők, buszok, utazásszervezők, tengeri turizmus stb. és egyéni vállalkozók számára a likviditási, monetáris és fiskális politikával kapcsolatos támogatási programokat a normális élethez való visszatérést követően még legalább 10 hónapig fenn kell tartani, a WTTC (Utazási és Turisztikai Világtanács) ajánlásainak megfelelően.
- 1.2. Mivel az eurócsoport/az Európai Tanács/az EKB monetáris és fiskális politikájának transzmissziója a tagállamokat tekintve nem szimmetrikus, különös tekintettel a legsérülékenyebb és a válság által leginkább sújtott tagállamokra, az Európai Bizottságnak meg kell erősítenie a Szerződéses örekként betöltött szerepét, és az egységes piac szimmetrikus helyreállítását a következőképpen kell biztosítani:
- a) iránymutatások kiadása a kormányzatok és a bankok számára arról, hogy miként támogassák a turisztikai és vendéglátóipari ágazatokat, és biztosítsanak megfelelő segítségnyújtást (például az Európai Bizottság és az EGSZB tisztviselőiből álló, az egyes tagállamokkal foglalkozó közös munkacsoport létrehozásával); továbbá

- b) az Európai Tanács által jóváhagyott szakpolitika megfelelő végrehajtásának biztosítása a megnevezés és elmarasztalás politikájának elve alapján. Az Európai Bizottságnak az országspecifikus ajánlásokat megelőzően rá kell mutatnia a megkérdőjelezhető banki gyakorlatokra, illetve kormányzati döntésekre, az európai gazdasági szemeszteren kívül és azzal összefüggésben prociklikus módon is;
- c) a „ragadozó szemléletű” magatartás elkerülése érdekében sürgősen szükség van egy légitársaságokra vonatkozó informális megállapodásra az Európai Bizottság, az illetékes nemzeti hatóságok, a reprezentatív gazdasági és szociális partnerek, valamint a fogyasztókat és az utasokat képviselő szervezetek közvetítésével és nyomon követésével;
- d) adókedvezmények az idegenforgalmi ágazatban működő kkv-k számára, az adókötelezettségekre vonatkozó moratóriummal és a 2020. december 31-ig felmerült esedékes adókötelezettségek felfüggesztésével, valamint megfelelő törlesztőrészek meghatározásával 2021. április 1-jétől.

1.3. A turisztikai vállalkozások fejlődésére és helyzetére vonatkozó adatok hiánya miatt az EGSZB online kérdőívet állított össze az e véleményben foglalt javaslatok jobb értékelése érdekében. A kérdőívre EU-szerte több mint 170 szervezet válaszolt, amelyek mintegy 3 500 000 tagot képviselnek a turisztikai ágazatban, beleértve az éttermeket és a vendéglátó-ipari ágazatot, a szállodákat és szálláshely-szolgáltatásokat, az utazási irodákat, a szabadidős ágazatot, a vízi turizmust, az idegenvezetőket, a közlekedési szolgáltatásokat stb. A kérdőívből nyert főbb adatok a következők:

- a válaszadók 88 %-a jelezte, hogy a világválság rendkívül negatívan érintette őket,
- a válaszadók 81 %-a szerint a válság hosszú távú következményekkel fog járni az általuk képviselt ágazatra nézve,
- a válaszadók csaknem 55 %-a jelezte, hogy az általuk képviselt ágazat 2021-ben nem valószínű, hogy fennmarad (45 % valószínűtlen és 10 % nagyon valószínűtlen),
- a válaszadók 77 %-a szerint 2020-ben csökkent a foglalkoztatottsági szint az általuk képviselt ágazatban,
- az üzleti fluktuáció aránya 2020-ban a válaszadók 90 %-ánál csökkent (a válaszadók 49 %-ánál több mint 70 %-kal),
- a válaszadók 51 %-a azt várja, hogy a válság 2021 után véget ér,
- a válaszadók 73 %-a jelezte, hogy az általuk képviselt ágazatnak több mint egy évre lesz szüksége gazdasági teljesítményének és a belső piacba és a nemzetközi turizmusba vetett bizalmának helyreállításához,
- a válaszadók szerint a turisztikai szektor nemzeti és európai politikai prioritásai a következők: a Covid19 elleni védőoltás (a válaszadók 66 %-a számára), közvetlen finanszírozás/pénzügyi támogatási rendszerek (63 %), egészségügyi protokollok (56 %) és adóhalasztás (45 %).

1.4. Sürgősen intenzív szociális párbeszédre és érdemi szakpolitikai menetrendre van szükség a turisztikai és közlekedési ágazatra vonatkozó, naprakészre tett ágazati kollektív megállapodásokról szóló tárgyalások lefolytatásához, amelyek magukban foglalják a Covid19 által leginkább érintett kkv-kat és az ezeket képviselő szervezeteket.

2. Általános megjegyzések

2.1. A Covid19-járvány kitörése megbénította a turisztikai iparágat, hazatérni próbáló utazókat maga után hagyva, és pusztító hatást gyakorolva a turizmustól nagymértékben függő gazdaságokra.

2.2. Az EU turisztikai ágazata körülbelül 22,6 millió embert foglalkoztat⁽²⁾, akik az összes foglalkoztatott 11,2 %-át teszik ki. Az ágazat 2019-ben az Unió GDP-jéhez 9,5 %-kal járult hozzá; 2018-ban a 27 uniós tagállamban 600 154 turisztikai létesítmény állt rendelkezésre, a turisztikai szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma pedig körülbelül 1 326 049 994 volt. A turizmus számos tagállam, európai régió és város számára a gazdaság és a társadalom szövetének nélkülözhetetlen része. Sőt, elengedhetetlenül szükséges munkahelyeket és jövedelmeket biztosít, amelyek gyakran olyan régiókban összpontosulnak, ahol nincs alternatív foglalkoztatási lehetőség, és ahol alacsony képzettségű munkavállalókat foglalkoztatnak⁽³⁾.

2.3. Az EU turisztikai iparága, amely körülbelül 13 millió embert foglalkoztat⁽⁴⁾, a becslések szerint a Covid19 kitörése miatt havonta körülbelül 1 milliárd EUR bevételtől esik el.

⁽²⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/RC-9-2020-0166_HU.html

⁽³⁾ COM(2020) 550 final.

⁽⁴⁾ https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=tour_cap_nuts2&lang=en.

2.4. Számos népszerű turisztikai célpont vált elhagyottá, ahol az éttermek, bárók, idegenforgalmi látványosságok, jachtkikötők, múzeumok és központok bezárásra kényszerültek. A helyzet különösen nehéz a legjelentősebb turisztikai célpontnak számító uniós országokban, például Olaszországban, Görögországban, Portugáliában, Máltán, Cipruson, Spanyolországban és Franciaországban. Olaszország ebben az évben az ide érkező turisták mintegy 60 %-át fogja elveszíteni. A WTTC előrejelzése szerint az utazási és turisztikai piacon világszerte 75 millió, az EU-ban pedig 6,4 millió munkahely szűnhet meg 2020-ban ⁽⁵⁾.

2.5. A Nemzetközi Légi Szállítási Szövetség (IATA) szerint 2020-ban a légi közlekedés világszerte több mint 252 milliárd USD-t (228 milliárd EUR-t) veszíthet. Június 30-ig kétmillió személyszállító járat törlésére került sor. Franciaországban a szállodák kihasználtsági aránya március 17-én 3,3 % volt (a február 26-án rögzített 65,3 %-hoz képest). Május 30-ra az éttermek és bárók Svédország kivételével majdnem minden uniós tagállamban bezártak. A szállodák, éttermek, bárók és jachtkikötők munkavállalók ezreit bocsátották el véglegesen vagy ideiglenesen. A válság legsúlyosabb időszakában az európai vasúti ágazat az utasok 90 %-át elvesztette, és továbbra is alacsony kapacitással működik.

2.6. El kell ismerni a turizmushoz kapcsolódó mellékágazatokra gyakorolt hatást, ilyen például a berendezések gyártása a szabadidős ágazat számára (pl. csónakok gyártása). Ezeket az iparágakat a turizmus előmozdítása és a nemzetközi kereskedelmi lehetőségek fejlesztése révén kell támogatni.

2.7. Európa turisztikai ökoszisztémája számos területet foglal magában: ide sorolható például az utazási és a közlekedési ágazat, a szállóvendég-fogadás, az éttermi szolgáltatások, a vízhez kapcsolódó és az egyéb szabadidős tevékenységek, a kultúra és a természet. Közvetlenül, illetve közvetve **közel 10 %-kal járul hozzá az EU GDP-jéhez, és az EU-t a világ első számú turisztikai célpontjává tette: az EU-ba 2018-ban 563 millió külföldi turista érkezett, és az uniós ágazat bevétele a globális bevételek 30 %-át tette ki (forrás: Európai Bizottság). 2018-ban a külföldi turisták 30 %-ának az EU volt a célállomása, ezzel az Unió vált a világ legfőbb turisztikai célpontjává (forrás: Európai Bizottság). Ezen nemzetközi forgalmak összetételének vizsgálatát fel lehetne használni egy rövid, közép- és hosszú távú, megfelelő uniós stratégia és menetrend kidolgozásához.**

3. I. PILLÉR: A turizmus és a közlekedés fenntarthatósága

3.1. Az EGSZB úgy véli, hogy ennek a közleménynek első lépésnek kell lennie a fenntartható turizmusra vonatkozó uniós szakpolitikák és programok következő generációjában. A turisták és a fogyasztók bizalmának helyreállítása érdekében a kkv-k és a munkavállalók igényeivel és helyzeteivel egyaránt foglalkoznia kell. Az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag alapelveivel összhangban és a 2030-ig tartó időszakra szóló, megújított európai kkv-stratégiával összefüggésben biztosítania kell az egészség- és biztonságvédelmi jogok és előírások betartását, valamint a vállalkozások fenntarthatóságát és likviditását.

3.2. Az EGSZB nem tartja észszerűnek, hogy az EU turisztikai és közlekedési ágazatait valaha erő legsúlyosabb válság kezelésére egyszerűen egy „térjünk vissza a normálishoz” megközelítést alkalmazzanak. Az EGSZB e szakpolitikák teljes körű átalakítását szorgalmazza azzal a céllal, hogy helyreálljon a vállalkozói és munkavállalói bizalom és stabilitás, ami a fenntartható turizmus **2030-ig** történő elérésére irányuló következő generációs **EU-s szolidaritási paktum** elfogadásával valósulna meg.

3.3. Az EGSZB véleménye szerint most lehetőségünk van egy méltányos helyreállítás biztosítására és a gazdaságaink gyors újjáépítésére, hogy azokat környezetbarátabbá, méltányosabbá és a jövőbeli sokkhatásokkal szemben ellenállóbbá tegyük. **Az EU integrációs tervének az európai turizmus és közlekedés fenntartható fejlesztési modelljéhez való hozzájárulását felül kell vizsgálni, elkerülve minden olyan intézkedést, amely a belső piacon további széttagoltsághoz és tisztességtelen feltételekhez/gyakorlatokhoz vezethet.**

3.4. A turisztikai ágazatban a méltányos és fenntartható helyreállításhoz az alábbiak szükségesek:

- 1) a **Párizsi Megállapodás célkitűzéseivel összhangban a klímasemlegesség** 2050-re történő elérésével kapcsolatos uniós célkitűzések figyelembevétele **(az Európai Tanács 2019. december 12-i következtetései).**
- 2) E célkitűzések elérésének elősegítése érdekében az EGSZB szükségesnek tartja, hogy a mobilitás lassú és nem környezetszennyező formái, például a kerékpározás és a vasúti közlekedés használatának ösztönzése révén először a közlekedési eszközök problémájával foglalkozzunk.
- 3) Ami a turisztikai szálláshelyeket illeti, az EGSZB a felújítás ösztönzését, és az ilyen szálláshelyek esetében az uniós ökocímke használatát javasolja. Ezeket a létesítményeket ösztönözni kell az energiafogyasztásuk és szén-dioxid-kibocsátásuk feltüntetésére.

⁽⁵⁾ EPRS_ATA(2020)649368_EN.

- 4) A turisztikai ágazat szén-dioxid-kibocsátásának csökkentése érdekében az EGSZB határozottan ösztönzi a helyi élelmiszeripari termékek és az egyéb újrafeldolgozható fogyóeszközök használatát.
- 5) Az EU mint turisztikai célpont felé irányuló nemzetközi turizmussal kapcsolatos információ- és adathiányok megszüntetése érdekében az EGSZB egy független, fenntartható idegenforgalmi megfigyelőközpont létrehozását javasolja.

3.5. A felelős turisztikai szolgáltatóknak kötelezettséget kell vállalniuk arra, hogy az általuk kínált nyaralások és tevékenységek szénlábnymát feltüntetik.

3.6. Az uniós helyreállítási tervnek és a nemzeti helyreállítási terveknek elegendő finanszírozást kell biztosítaniuk az idegenforgalmi ágazat és infrastruktúrája környezetvédelmi és digitális átalakításához olyan beruházások révén, amelyek célja, hogy vonzóbbá tegyék az idegenforgalmat a fogyasztók számára, és valódi előnyöket biztosítsanak az idegenforgalmi vállalkozások számára.

3.7. Az EGSZB úgy véli, hogy a méltányos turizmus a minőségi munkahelyeket biztosító, társadalmilag felelős vállalkozásokon alapul. Ehhez a nem szezonális turizmus fejlesztésére van szükség, amely fenntartható munkahelyek garantálására képes. E célból az Európai Bizottságnak olyan kezdeményezéseket és projekteket kell támogatnia, amelyek megfelelnek ezen kritériumoknak. Ezenkívül a fenntarthatatlan turizmus társadalmi és környezeti költségeiről szóló európai tanulmányok elkészítésére is szükség van.

3.8. A közösségi távolságtartási szabályok összefüggésében a nem tömegturizmust kínáló idegenforgalmi ágazatok (pl. szabadtéri turizmus, vízi turizmus) egyre népszerűbbek a fogyasztók körében. Ezek a fogyasztói tendenciák lehetőséget kínálnak a szélesebb értelemben vett európai idegenforgalmi ágazat és a foglalkoztatás helyreállításának felgyorsítására. Ezeket az ágazatokat támogatni kell, különösen azokban az esetekben, ha tevékenységeik regionális, hazai vagy európai környezetben is megvalósulhatnak. A vízi turizmus esetében ez Európa-szerte különféle lehetőségeket kínál a szigetek, folyók, csatornák, tavak és part menti területek számára.

3.9. Az EGSZB megítélése szerint egy harmonizált uniós héarendszer keretében alacsonyabb héát kellene alkalmazni a szállodák, éttermek, utazási szolgáltatások, tengeri turizmus (hajóbérlés, jachtkikötők), buszok, idegenvezetők stb. esetében. Ehhez szükség esetén a héairányelv olyan irányú, mielőbbi módosítására is szükség lenne, amely egyenlő bánásmódot biztosít a turisztikai iparág valamennyi szektora számára.

3.10. A kis- és középvállalkozásokból álló autóbusz-üzletágat súlyosan érintette a világjárvány. Számos autóbusz-társaság forgalma a tavalyi év ugyanezen időszakának 0-10 %-ára csökkent. Az EU-nak most lehetősége nyílik arra, hogy segítse ezt az ágazatot az általa tett javaslatok alapján, ideértve az EU-n belüli alacsony kibocsátású övezetekre vonatkozó harmonizált jogszabályokat és a héa-visszatérítés egyablakos ügyintézését.

3.11. Lépéseket kell tehát tenni annak érdekében, hogy a nemzetközi, illetve a kontinensen és az egyes országokon belüli turizmus újrainduljon, segítve az EU gazdaságának számos más ágazatát is. A vasút segíthet a légi közlekedés által nem megfelelően kiszolgált turisztikai célpontok fejlesztésében, új útvonalak megnyitásában és új értékláncok előmozdításában. Az európai vasutak számára ez lehetőséget kínál az éghajlattudatos turisták növekvő piaci keresletének kielégítésére. A vasút európai évének lehetőséget kell nyújtania arra, hogy felhívják a közvélemény figyelmét a fenntartható idegenforgalomra és azokra az új turisztikai útvonalakra, amelyeket az európai polgárok a vasúti összeköttetéseknek köszönhetően járhatnak végig. Ehhez kapcsolódóan a vasút európai évének jó lehetőségnek kell lennie arra is, hogy felhívjuk a nagyközönség figyelmét az Európat összekötő szebbnél szebb történelmi vasútvonalakra ⁽⁶⁾.

3.12. Több oknál fogva jelentős számú európai fiatal soha nem, vagy csak ritkán utazott Európán belül. Bár léteznek oktatási csereprogramok, az EU most elindított egy olyan eszközt, amely lehetővé teszi, hogy minden európai polgár olyan utazási élményhez jusson, amely jobban összekapcsolja a fiatalokat az európai identitással, ráirányítja a figyelmüket az Európai Unió alapvető értékeire, és megismerteti őket a fenntartható és tiszta közlekedési móddal. A DiscoverEU az Európai Unió egyik kezdeményezése, amely lehetőséget nyújt az embereknek arra, hogy tanulási tapasztalatok révén felfedezzék Európát. Elsősorban vasúton utazva (bár vannak kivételek, hogy a szigeteken vagy a távoli területeken élők is részt vehessenek a programban) az európai fiatalok felfedezhetik Európát és annak városait ⁽⁷⁾.

4. II. PILLÉR: Likviditás, a foglalkoztatás szintjének visszaállítása, és a vállalkozások bizalmának helyreállítása

4.1. Fontos az európai turisztikai vállalkozások talpra állásának, illetve rövid, közép- és hosszú távú likviditásának támogatása, különös tekintettel a mikro- és kisvállalkozásokra. Ezt részben egy, a likviditással foglalkozó uniós munkacsoport haladéktalan létrehozásával kell megvalósítani, amely többek között az indokolatlanul visszautasított hitelkérelmekkel, késedelmekkel és szükségtelen bürokratikus terhekkel kapcsolatos átláthatóság biztosítása révén képes az érintett intézkedések eredményességének mérésére, részben pedig az Európai Beruházási Alapra, az új fizetéseképtelenségi eljárásokra és az ezekért felelős nemzeti ombudsmanokra vonatkozó megfelelő korrekciós intézkedések megtételével.

⁽⁶⁾ TEN/710 – A vasút európai éve (2021) (HL C 364., 2020.10.28., 149. o.).

⁽⁷⁾ Lásd a 6. lábjegyzetet.

4.2. Az idegenvezetők esetében az EU-nak egyenlő versenyfeltételeket és tisztességes versenyt kell biztosítania a turisztikai piacon a **professzionális idegenvezetők és az illegálisan működő utazásszervezők és „idegenvezetők” között. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a Szerződés óreként biztosítsa a tagállamokban az uniós közösségi gazdaság kiegyensúlyozott fejlődését** ⁽⁸⁾, ahogy azt az Európai Parlament a közösségi gazdaságra vonatkozó európai menetrendnek az idegenvezetői szolgáltatásokra történő bevezetéséről szóló, 2016. november 16-i tájékoztatójában kifejtette.

4.3. A bankok, a likviditás és a pénzügyi intézkedések kezelése nem megfelelő. Egyes bankok (például Görögország esetében) a mennyiségi lazítás (az EKB által a vészhelyzeti vásárlási program [PEPP] keretében végrehajtott ügyletek) alkalmazása mellett döntenek, amelynek célja a pozíciójuk megerősítése, és nem pedig a valós piac támogatása. Ezek a bankok meghosszabbítják az életképes és a válság által nem érintett vállalkozásoknak (például a szupermarketeknek) nyújtott hiteleket, és nem vállalják annak kockázatát, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő ágazatoknak hitelezzenek, mint a turizmus és a szolgáltatóipar. Az éttermek, kávéházak, szállodák, busztársaságok stb. lekerülnek a banki hitelfelvetői listákról; a bankok olyan garanciákat kérnek hiteleikre, amelyeket ezek a vállalkozások nem tudnak rendelkezésre bocsátani, még azok sem, amelyek számára a bankok készek lennének kölcsönt adni. A kamatláb az EKB által nyújtott valamennyi garancia és támogatás ellenére meghaladja a 4,5 %-ot.

4.4. Az uniós turisztikai ágazatban történő foglalkoztatás összehangolt és fejlett megközelítést igényel, amelynek a nemzeti szociális partnereken és a bevált gyakorlatokon kell alapulnia. Annak érdekében, hogy megelőzhető legyen a munkaerőhiány és a képzett munkaerő elvesztése, a felelős kormányoknak és a szociális partnereknek rövid távú munkaerőpiaci intézkedésekről kell nemzeti szinten megállapodniuk. Azt a tényt is figyelembe kell vennünk, hogy azokban a nagyvárosokban, ahol az állami és magáncégek irodái jelenleg az otthonról történő munkavégzést részesítik előnyben, fennáll a veszélye annak, hogy a legtöbb étterem, pub, bár és kávézó végleg bezár. Szakpolitikai és foglalkoztatási intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy a végleges bezárások elkerülhetőek legyenek a városközpontokban és a környező területeken. Ezenkívül az otthoni távmunka nem helyettesítheti hosszú távon az erőteljes európai munkavállalói mobilitást. A konferenciák, vásárok, kongresszusok és üzleti utazások számának csökkenése Európában számos munkahely, kkv és innovációs partnerség megszűnéséhez, illetve a szakismeretek és a kreativitás jelentős csökkenéséhez és a nemzeti gondolkodásmód nagyobb térnyeréséhez vezetne.

4.5. Támogatást kell nyújtani kereskedelmi vásárok szervezéséhez, ezek ugyanis alapvetően fontosak az idegenforgalmi ágazat és a kapcsolódó ágazatok számára, valamint maguk is a turizmus, az utazás és a foglalkoztatás jelentős forrásai. Iránymutatásokat kell bevezetni a kereskedelmi vásárok biztonságos megtartására, és uniós és tagállami finanszírozást kell biztosítani a számukra.

4.6. A turisztikai ágazat és az elvárások kezelése. Minden rendelkezésre álló adat arra utal, hogy az idei szezon elveszett. Az érkező turistaforgalom mértéke semmiképpen sem fogja meghaladni az ágazat üzemeltetési költségeit. Valamennyi vállalkozás hatalmas, az életképességüket veszélyeztető veszteségeket fog elszenvedni. Az eurócsoport által biztosított három csomag (a SURE-program 100 milliárd EUR, az EBB 200 milliárd EUR és az ESM 250 milliárd EUR értékű csomagja) nem elegendő és/vagy a kormányok helytelenül kezelik a monetáris politika transzmisszióját. A görög kormány például úgy döntött, hogy nem használja fel az ESM-eszközt, a másik két elem tekintetében pedig lemaradás tapasztalható: nem eléggé célzottak, illetve a pénzügyi támogatás nem elegendő.

4.7. Az ágazat helyreállításának támogatása érdekében egy átfogó marketing- és kommunikációs kampánnyal mind az EU-n belül, mind azon kívül népszerűsíteni kellene az európai idegenforgalmi ágazatot. Ha 2021-et vagy 2022-t kineveznék a fenntartható idegenforgalom európai évévé, az az egész Unióra kiterjedő keret hozna létre, és szerte az EU-ban lehetővé tenné tevékenységek indítását.

5. III. PILLÉR: Adataalapú tudáshálózatok és felkészültség, egészség és biztonság, kockázatcsökkentés és a kockázatokra való felkészültség

5.1. Az EGSZB úgy véli, hogy a Covid19-világjárványt követően, valamint a határokon átnyúló és közös politikák összehangolása terén nehézségekkel küzdő tagállamok által levont tanulságokat figyelembe véve hatékonyabb és összehangolt megközelítésre van szükség a turisztikai és közlekedési ágazatokban. Ezt a vészhelyzet-elhárításra való közös és eredményes felkészülést célzó kísérleti képzési programok kidolgozásával lehetne megvalósítani, a szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek előtt nyitva álló európai tudáshálózatok bevonásával. Ezekre 2024-ig minden évben sor kerülhetne.

5.2. Az EGSZB fontosnak tartja annak biztosítását, hogy az uniós polgári védelmi mechanizmus részét képező nemzeti kockázatcsökkentési platformok a 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési kereten belül gyorsabban lépjenek érvénybe. Ezért az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat (a sürgősségi segély nemzeti koordinációs terve tekintetében), a gazdasági és szociális partnereket, illetve a tudományos szervezeteket, hogy a Covid19-válság során és azt követően végrehajtott közös kísérleti projektekbe, valamint az európai képzési hálózatba vonják be a turisztikai és mobilitási ágazatot is az uniós szintű reakció előkészítése érdekében.

⁽⁸⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0356&from=EN>.

5.3. Annak érdekében, hogy európai szintű, harmonizált és naprakész adatokkal rendelkezünk a turizmusról, a közlekedési mobilitásról, a piaci akadályokról és a bevált gyakorlatokról, az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az uniós és nemzeti szintű szociális partnerekkel, illetve a tudományos és független kutatási hálózatokkal partnerségben hozzon létre egyedi programokat és regionális kísérleti projekteket, ezáltal egyesítve a kutatási és képzési erőforrásokat. Továbbá, az EU nemzetközi turisztikai célpontként történő globális szintű újraindításának hatékonyabb összehangolása és a közvetlen külföldi beruházások bevonása érdekében az EGSZB azt kéri az Európai Bizottságtól, hogy ösztönözze a tagállamokat az egyedi programok és a közös kísérleti projektek előmozdítására.

5.4. Az idegenforgalmat és szabadidős tevékenységeket szolgáló, határokon átnyúló útvonalak kulcsszerepet játszhatnak a régiók és a tagállamok közötti kapcsolatok újraépítésében, miközben lehetőséget kínálnak a kevésbé fejlett régiókban az idegenforgalom fejlesztésére. Az EuroVelo hálózat példáját követve ezt uniós alapok támogatásával ki kellene terjeszteni más ágazatokra is, és széles körben népszerűsíteni kellene a fogyasztók körében (pl. tengeri turisztikai útvonalak).

6. IV. PILLÉR: Irányítás és erőforrások: a fenntartható turizmusra és közlekedésre vonatkozó szakpolitikák következő generációja

6.1. Az EGSZB üdvözli a „Turizmus és közlekedés 2020-ban és azon túl” című közleményt⁽⁹⁾, aminek kiadását sürgősnek és szükségesnek tartja. A levont tanulságoknak arra kell ösztönöznie az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy az érintett kormányzatok és a többszintű hatóságok közötti együttműködés megerősítése révén önkéntes alapon gondolják újra a turizmussal és a közlekedéssel kapcsolatos jelenlegi szakpolitikákat az új megosztott uniós hatáskörök alapján. Ez az uniós és nemzeti szintű szociális partnerek, valamint a tanácsadó szervek aktív bevonásával, továbbá a fenntartható turizmusnak szentelt európai év révén valósítható meg.

6.2. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy sürgősen szükségünk van egy hatékony, közép- és hosszú távú uniós szakpolitika kidolgozására annak érdekében, hogy helyreálljon az egyének és a társadalom egészének abba vetett bizalma, hogy az Európai Unió egész területén lehetőségük van a biztonságos **utazásra**. Ennek a szakpolitikának magában kell foglalnia az EU egyéb turisztikai ökoszisztémáit, ideértve például a szállóvendég-fogadást, az éttermi szolgáltatásokat, az egészséget és a biztonságot, a kereskedelmet, a távközlést és a mezőgazdaságot. A turizmus és a közlekedés egyike azon ökoszisztémáknak, amelyeket a Covid19-világjárvány a legsúlyosabban érintett az EU-ban.

6.3. A bizalom helyreállítása, a turizmus újraindítása és fellendítése érdekében az EGSZB támogatja egy belső „uniós egészségügyi útlevél” (az utasazonosító űrlap és a QR-kódok mintájára), valamint egy „a kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő, többnyelvű uniós egészségügyi segítségnyújtási platform” használatát. A QR-kód hozzáférést biztosítana a meglátogatott ország információihoz és egészségügyi szolgáltatásaihoz, valamint az egészségügyi és társadalombiztosítási rendszerek sürgősségi eléréséhez.

6.4. A tesztelést és az uniós szintű adatmegosztást célzó közegészségügyi utasazonosító űrlapot (PLF) Görögországban azért vezették be, hogy fogadni tudják az Európai Unióból és néhány további országból érkező látogatókat, olyan stratégiaként, amely egyensúlyt teremt a közegészségügy, a járványügyi felügyelet és az utazók mozgásához kapcsolódó társadalmi-gazdasági előnyök között. A PLF két kulcselemen alapul:

1. hatékony, adatközpontú felügyelet: a tesztelés a legfontosabb elem a kockázatcsökkentési stratégiák végrehajtása során egy globális járvány esetén. A tesztek értékes erőforrást jelentenek, és rendkívül fontos, hogy hatékonyan használják fel őket az adatgyűjtésre, a járványok előrejelzésére és az általános érdekű harmonizált politikák kidolgozására;
2. hatékony nyomon követés: a megerősített pozitív esetekkel való azonnali kommunikáció és a fertőzöttekkel való érintkezés nyomon követése a lezárások kevés hatékony alternatívájának egyike.

6.5. Az EGSZB valamennyi érintett európai és nemzeti intézményt arra kér, hogy a vészhelyzeti szakaszt követően haladéktalanul dolgozzanak ki egy többéves uniós cselekvési tervet. Ennek a cselekvési tervnek a keretében teljesen újra kell gondolni a turizmussal és a közlekedéssel kapcsolatos szakpolitikai döntéshozatalt, és elő kell segíteni a turizmus belső piaci összehangolását, valamint a világ minden részéről érkező nemzetközi turisztikai forgalmat.

6.6. Az online közegészségügyi utasazonosító űrlapot a fenti két kulcselem szem előtt tartásával fejlesztették ki, és az EVA mesterséges intelligencia eszközzel együtt lehetővé teszi:

- a) az utazók jellemzői alapján (lakóhely szerinti ország és állam, felkeresett országok, életkor és nem) végzett célzott tesztelést, mely optimalizálja a teszteléshez rendelkezésre álló források hatékonyságát; valamint
- b) a gyors kontaktkutatást az önbevallás szerinti elérhetőségi információk, úti célra vonatkozó információk és egyéb adatok alapján.

⁽⁹⁾ COM(2020) 550 final.

6.7. Az EGSZB üdvözlő és teljes mértékben támogatja a közleményben szereplő javaslatokat és az Európai Bizottság által az európai helyreállítási terv keretében kialakított közép- és hosszú távú elképzelést és a 2020–2027 közötti időszakra vonatkozó átfogó uniós költségvetést, amelyek megvalósításához megfelelő költségvetési intézkedésekre lesz szükség. Ezeknek az intézkedéseknek különös figyelmet kell fordítaniuk a fenntartható turizmussal kapcsolatos, következő generációs szakpolitikák és **programok** végrehajtására – **ideértve a kkv-k, és képviseleti szervezetek és a szociális partnerek kapacitásépítését** célzó, a turisztikai ágazatra irányuló **nemzeti üzleti terveket** –, miközben kellő mértékben figyelembe veszi az EU egyéb prioritásait, amelyek nem feltétlenül a világválsághoz kapcsolódnak.

6.8. A légitársaságok „ragadozó szemléletű” gyakorlatai: mind a szabadidős, mind az üzleti céllal utazók pénzt veszítenek, ha a légitársaságok olyan járatokra fogadnak foglalást, amelyek a kifizetést követően rövid időn belül törlésre kerülnek. A légitársaságok a helyszínen döntenek el, hogy megtartják-e vagy törlik az útvonalakat, a járatokat és a résidőket, anélkül, hogy erről a döntésről előzetesen értesítenék az utasokat. Az utazók az utalványok és az átfoglalások rendszereiben bolyonganak. A visszatérítések túl hosszadalmasak és a törlések/foglalások teljes volumenének kevesebb mint 20 %-át teszik ki, likviditást vonva el a fogyasztóktól és a vállalkozásoktól egyaránt.

6.9. Az EGSZB aggodalommal állapítja meg a fogyasztói jogok és a légitársaságoknak a járatok törlése miatti likviditási problémái közötti kényes egyensúlyt. Az EGSZB arra kéri a légitársaságokat, az utasokat, valamint az uniós és nemzeti hatóságokat, hogy a Covid19-válságból való kilábalás átmeneti időszaka alatt találjanak megfelelő megoldásokat az alternatív lehetőségek vagy a visszatérítési határidők tekintetében. Az EGSZB elutasítja a légitársaságok jogellenes gyakorlatait, amelyek néha csak utalványokat vagy átfoglalást kínálnak fel. Az EGSZB sürgeti a légitársaságokat, hogy tartsák be az utasok jogaira vonatkozó uniós jogszabályt (261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁰⁾), beleértve a légitársaság általi lemondást követően a teljes visszatérítéshez való jogot.

6.10. Az utalványok kibocsátására és a visszatérítésekre vonatkozó harmonizált megközelítésre van szükség az egész idegenforgalmi ágazatban, beleértve azokat az egyedi idegenforgalmi tevékenységeket is, amelyek jelenleg nincsenek lefedve, és amelyek kezelése ágazatonként és tagállamonként eltérő.

6.11. Intenzív szociális párbeszédre van szükség a turisztikai ágazat számára, amely az ágazat összes munkavállalójára kiterjedő szilárd ágazati kollektív megállapodások elfogadásához vezet, különösen a Covid19-válsággal és a Covidot követő helyzetekkel összefüggésben; ugyanez vonatkozik a közlekedési ágazatra is. Ez a legjobb módja annak, hogy hatékonyan védjük az ágazatok munkavállalóit és megőrizzük a társadalmi békét, ezáltal segítve a veszélyben lévő vállalatokat. Valamennyi érintett félnek minden erőfeszítést meg kell tennie annak érdekében, hogy az ágazat minden szintjén előmozdítsa a szociális párbeszédet és a kollektív tárgyalásokat.

6.12. Az európai turisztikai ágazat újjáépítése érdekében a hozzáadott értéket képviselő szakpolitikákat az Európai Bizottság szintjén össze kell hangolni a turizmus helyreállítására irányuló nemzeti programokkal. Ennek természetesen össze kell kapcsolódnia a nemzeti válságkezelési programok összehangolásával, illetve a légi, tengeri és autóbuszos közlekedés újjáépítésével, amely ágazat számos uniós országban (többek között Lengyelországban, Olaszországban, Spanyolországban) jelentős károkat szenvedett.

6.13. Intenzív – és a kkv-k szervezeteit is bevonó – szociális párbeszédre van szükség a turisztikai és közlekedési ágazatra vonatkozó, naprakésszé tett ágazati kollektív megállapodásokról szóló tárgyalások lefolytatásához, mivel ezek hozzájárulnak a társadalmi békéhez, és a kölcsönösen elfogadott megoldásoknak köszönhetően ezek a leghatékonyabb eszközei a munkavállalók védelmének, és ezáltal a veszélyben lévő vállalatokat és az egész ágazatot is segítik.

6.14. Az idegenforgalmi ágazat újraindítása és növekedése érdekében átfogó megközelítésre van szükség az olyan készségek és képzések tekintetében, amelyek nincsenek mindig harmonizálva az egyes országok között, és ahol hiányzik a kölcsönös elismerés (pl. engedélyek kis kereskedelmi hajók kapitányai számára).

6.15. Az európai turisztikai szolgáltatási és közlekedési ágazatok szociális partnereinek össze kell hangolniuk erőfeszítéseiket, hogy megállapodásra jussanak az érintett ágazatokban érvényes társadalmi normákról.

Kelt Brüsszelben, 2020. szeptember 18-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Luca JAHIER

⁽¹⁰⁾ HL L 46., 2004.2.17., 1. o.